

O regionalnom razvoju u Saboru

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2014/11/26 13:59:25

Poštovani gospodine potpredsjedniče, kolegice i kolege.

Većina ovih koji su dosada raspravljali o ovom prijedlogu zakona s pravom su zapravo raspravljali o paketu zakona. I ovaj o regionalnom razvoju i onaj koji slijedi o financiranju lokalne, regionalne samouprave ili one koje smo već raspravljali o porezu na dohodak koji za svoje posljedice ima mijenjanje i to jako veliku promjenu u fiskalnim kapacitetima lokalne samouprave.

Ja u svojoj raspravi neću krenuti s lokalpatriotskog nivoa i nijednu općinu ni grad ni županiju uzimati kao primjer jer je pod navodnike "moja" ili "tuđa". Bavit ću se cjelinom, nadležnosti i financiranje lokalne samouprave i mislim da je upravo u ovom trenutku sazrelo vrijeme da ustvrdimo da pitanje obveza ili ovlasti lokalne samouprave u Hrvatskoj u ni u kom slučaju ne odgovara ni ovim fiskalnim kapacitetima. To je kolega Linja maloprije rekao, zbog toga što je suština financiranja kad je u pitanju porezni sustav okrenuta prema porezu na dohodak.

Prema fiskalnim kapacitetima već 16. godinu za redom najslabije fiskalne kapacitete imaju županije, općine i gradovi u tzv. zelenoj Hrvatskoj. Uostalom i ovaj zakon to pokazuje. Potpredsjednik Grčić je rekao, prenijeli su mediji, nikada već broj općina i gradova nije bio u potpomognutom području s istom količinom novaca kao i dosada, oko milijardu i 200. To je citat njegove brojke od prije. Što to znači? Da ista masa, dakle svi će imati manje, neki ništa, neki malo manje, neki puno manje. Ja ne znam da li je on bio svjestan kad je to rekao ali to je otprilike to.

I završavam naèelno sljedeće, ovako značajni zakoni koji su došli sa toliko malo podataka financijske prirode kao što i sad prate je skandalozno ponašanje Vlade kada predlaže zakone u Hrvatskom saboru. Ili Vlada te izraèune nema ili ih ima ali ne želi dati saborskim zastupnicima. Što ovaj zakon u financijskom smislu donosi općinama i gradovima? Dakle, prva i druga skupina potpomognutog područja porez na dobit ubran na njihovom području, ali oni koji ulaze prvi puta u 4 godine da bi došli do 100%. Ako se podaci nisu radikalno izmijenili 90% poreza na dobit naplaćuje se Osijeku, Rijeci, Zagrebu i Splitu. Sve ove općine, ovih 264 su poznate po tome da imaju sjedište banaka i multinacionalnih kompanija koje ostvaruju dobit. Ali dobro, koliko novaca s naslova poreza na dobit kojega će ovih 264 općine i gradova dobivati kao poklon države je simulacija za 2015. godinu? Nema nigdje zapisano.

Drugo, naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala. Koliko je projekcija da u 2015. će to ići u korist ovih 264 općine? Jer koncesijski prihodi samo s naslova sirovina za proizvodnju građevinskog materijala ne postoji nigdje. Postoje ugovorna koncesijska prava. Dakle, koliko je to milijuna kuna ili milijardi? Da li Vlada, gospodine ... /Govornik se ne razumije./... da li vi to znate?

Treće, ulaznice od ulaska u nacionalne parkove, ako je prihod već od 15 milijuna onda 6,5% neto od toga. Koliko se s tog naslova misli ubrati u 2015. da bude u korist lokalne samouprave? Tisuću, dvije? Ne znam, recite nam koliko je to novaca?

Èetvrto, pomoć države. U državnom proraèunu za ovu godinu ta stavka je bila 309 milijuna, za iduću godinu se planira 548 milijuna. To je povećanje od 238 milijuna. Ostaje nejasno da li u ovoj masi od 548 milijuna za iduću godinu je toèno navedeno svih 264 općina i gradova i onih 400

milijuna pomoći ili poklona državi koje je dosad bio u kategoriji poreznih odbitaka odnosno preplaćenog poreza na dohodak.

"Politika regionalnog razvoja temelji se na uzajamnoj solidarnosti svih građana Republike Hrvatske.", to je citat iz zakona. Ta solidarnost se izražava temeljem indeksa razvijenosti. Općine i gradovi su svrstani u četiri skupine, županije u pet. Da li je osnovna formula za izražavanje indeksa razvijenosti najsretnije pogođena? Ne znam, ali je činjenica da u pratećim dokumentima za prijedlog ovog zakona nismo dobili razvrstavanje tih općina i gradova, a unatoč svemu poduzetome do sad fiskalni kapaciteti su slabi i zbog toga treba "solidarnost."

Od 264 općina i gradova prve i druge skupine, od 556 jedinica lokalne samouprave koliko danas u Hrvatskoj postoji prirez porezu na dohodak ima samo njih 128, njih 136 nema. Do 5% prireza od ovih 128 njih 63, 501 do 10% njih 63 i veći prirez od 10% 2 grada. Ostalih 292 općine i gradova koji nisu obuhvaćeni prvom i drugom skupinom nek se snađu sami kad je u pitanju razvoj. Prirez porezu na dohodak ne plaćaju siromašni, oni bez plaća, s malim plaćama i malim mirovinama. Očekuju solidarnost s onima ostalima koji imaju. Nemaju prirez.

Da li je obaveza općina i odgovornih vlasti da u funkciju stavi sve svoje lokalne resurse prije nego traži tuđu pomoć, jedan od mehanizama je prirez. Njih i bez obzira na količinu novaca kojeg bi se ubralo s tog naslova u pitanju je princip, tko ostvaruje pravo na pozivanje na solidarnost? Ali to nije sve, u 2011. i 2012. od ovih 264 općine i gradova, njih 92 na kraju godine ili u toku godine otpisivali su potraživanja, 17,5 milijuna kuna su otpisali od tih 264. Sve podatke koje iznosim su službeni, ovi sada od nalaza državne revizije.

Od njih 264 111 općina i gradova je poduzimalo mjere naplate svojih prihoda, 123 nisu poduzimali ništa da naplate svoje lokalne prihode a njih 30 je poduzimalo djelomične mjere. Ponavljam, 123 općina i grada prema nalazu državne revizije nisu poduzeli nikakve mjere da naplate lokalne prihode. Najčešće su to općine i gradovi koji nemaju prireza, koji su otpisivali svoja potraživanja, to još nije sve izvorni prihodi su i komunalni doprinosi i komunalne naknade. U 2011. komunalnog doprinosa su naplatile sve općine i gradovi 636 milijuna, komunalne naknade milijardu i tristo bez Zagreba, Grad Zagreb je naplatio negdje oko 980 milijuna, odnosno to kad zbrojite sve zajedno je 3 milijarde kuna komunalnih doprinosa i komunalnih naknada.

Kada pogledate masu naplaćenih komunalnih doprinosa i naknada po pojedinim županijama, dakle što su općine i gradovi naplaćivali, najmanji iznosi komunalnog doprinosa naplaćeni su u županijama, području općina i gradova koji su u koeficijentu nerazvijenosti najslabije razvijene. Od ovih 264 općine i grada imaju zaposleno 1197 službenika, 466 namještenika, to je ukupno 1664 od ukupno 8240 zaposlenih u svim općinama i gradovima u Republici Hrvatskoj. I kakve god ove podatke kad uzimate i analizirate ispada da je najmanja fiskalna odgovornost prema lokalnim prihodima, najmanje pokušaja naplate, da su komunalni doprinosi i prirezi raspisani po minimalno propisanim uvjetima i da prireza nema u više od polovica općina i gradova, a i broj zaposlenih, a i izdaci za zaposlene. Prema opet podacima državne revizije sve općine, svi gradovi, sve županije u odnosu na svoje rashode prosjek za izdvajanje za zaposlene je 21,4%, 21,4.

Kada uzmete strukturu rashoda za zaposlene u ovoj lokalnoj samoupravi, onda je to preko 30%. Nažalost i zbog toga mi smatramo da indeks razvijenosti treba promatrati kao kriterij stjecanje statusa. Takav ili drugačiji indeks, sasvim svedeno. On daje status. Ali da bi se prava iz statusa ostvarivala, onda država mora imati zaštitne mehanizme i reći, pravo na solidarnost s onima koji nešto imaju i oni koji imaju premalo ili imaju malo, ostvarit će onda kada uvedu ono što je zakonom predviđeni izvorni prihod lokalne zajednice, a to je prirez po minimalnoj stopi za koju se dogovorimo ili prosječnoj.

To je naplata i poduzimanje mjera naplata lokalnih prihoda bez otpisa. To je komunalni doprinos i komunalna naknada koja ne može biti manja od prosječne u Hrvatskoj s naplatom barem 80% ili barem toliko koliko je postotak naplate državnih potraživanja ili u toj županiji prosjek. I broj zaposlenih u gradskim i općinskim upravama ne može prelaziti određenu brojku, odnosno na broj

stanovnika. Kada ti uvjeti postoje, ali ne s primjenom i ne po hitnom postupku, nego s 01.01.2016., tada svaka opæina i grad samostalno odluèuje da li æe biti korisnik ovih prava koja zakon donosi i zadovoljiti ove uvjete ili æe ostati bez toga i snaæi se na drugi naèin.

Moramo joj dati pravo izbora. Smatramo da pitanje i prizivanje na solidarnost i zahtijevanje solidarnosti mora se ispunjavati odreðenim uvjetima jer to je otprilike isto kao netko tko kaæe da je siromašan, a pola prihoda potroši na luksuz ili za nešto drugo. Discipliniranje lokalne samouprave je potrebno i zbog toga jer od '92. kada smo ustrojili prvi put komunalni sustav na ovakav naèin, tada smo imali 69 gradova, danas 127, tada je bilo 409 opæina, danas 429, to znaèi da je osnovano 78 novih opæina.

Zakonom o lokalnoj samoupravi ovlasti i nadleænosti konaèno moramo dovesti u vezu sa fiskalnim kapacitetima i onda pitanje pomoæi kroz ovakav jedan zakon, ali u ove uvjete koje sam prije naveo neæe izazivati otpore jer samo postavlja sljedeæe pitanje – zašto oni koji imaju prirez zadnjih 10 godina ... od komunalnih doprinosa i naknade 90%, A sve podatke koje sam vam iznio oko ovih 264 plus 65, od prireza do broja zaposlenih, gospodine ... u ovim tabelama, ja æu vam to pokloniti, moæda æe vam pomoæi u pripremi nekih drugih propisa zakona jer oèito na jednom mjestu Vlada to nema.